

Евтина и достъпна енергия

ОСНОВЕН ФАКТОР ЗА ПОВИШАВАНЕ НА
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ИКОНОМИКАТА И КАЧЕСТВОТО
НА ЖИВОТ НА ГРАЖДАНИТЕ

Вериги на доставки и енергийна трансформация

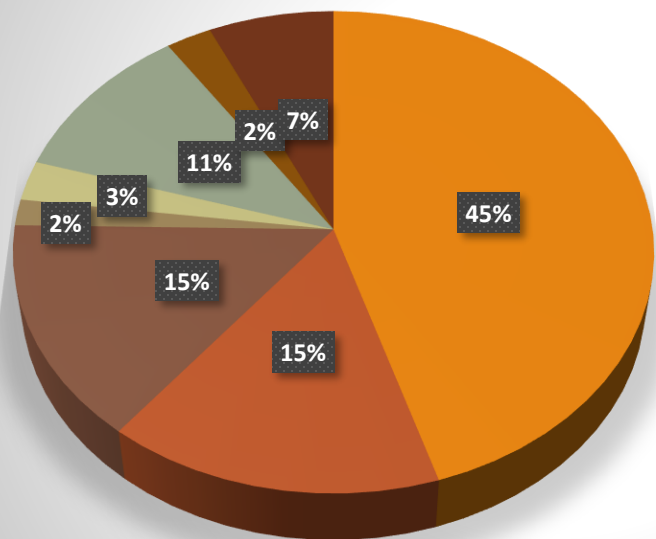
- Енергийната трансформация се характеризира с намаляване на дела на изкопаемите горива и ценова зависимост от регионални пазарни фактори. Увеличеният дял на потребление на електрическата енергия е логично развитие, особено при домакинствата, в условията на дотирани крайни цени.
- Енергийните разходи се формират от разходите по веригата на доставки, но и от регионалната пазарна конюнктура.
- Европейският пазарен модел поощрява експанзията на частен капитал, който се насочва към областите с най-бърза възвращаемост. На държавното участие е отредена подкрепяща роля, при което стратегическите въпроси за дългосрочно развитие остават в сферата на пожеланията.
- Преди 10 години доставките електрическата енергия се формираха основно от националните вериги на доставки, а страната ни беше утвърден износител на електрическа енергия
- Бурното навлизане на слънчеви централи и батерии показва новите възможности за превръщане на финансов ресурс в електропроизводствен ресурс с минимално участие на типичните производствени разходи за персонал и суровини.
- Понастоящем цените на едро на електрическа енергия се определят на регионален пазар и зависят в ограничена степен от местното производство, като страната ни постепенно губи статута на значим износител.

Позиция на БЕМФ по отношение на агресивното развитие на ВЕИ и батерии

- Масовото изграждане на фотоволтаични централи с високи единични мощности са прецедент и за ЕС, където редица мрежови оператори въвеждат национални регулации за размера на максимално допустимата единична присъединена мощност на такива централи.
- Тази тенденция деформира структурата на енергийния и мощностен баланс на ЕЕС и е основната причина за непрекъснато растящата цена, поради следните причини: многократно повишените инвестиционни разходи на мрежовите оператори за присъединяване на новите ВЕИ, и високата цена на енергията през т.н. вечерен връх на товара на ЕЕС.
- Едностранното и небалансирано развитие на ВЕИ в България, основно във ФВ за производство на електрическа енергия се изразява в приоритизиране на тези централи и много слабо развитие на други генериращи ВЕИ-мощности. На този фон, най-неблагоприятното за енергетиката на страната е нулевото развитие на ВЕИ-мощности за производство на топлинна енергия и енергия за охлаждане, което силно изкривява националния енергиен баланс на страната и понижава неговата ефективност.

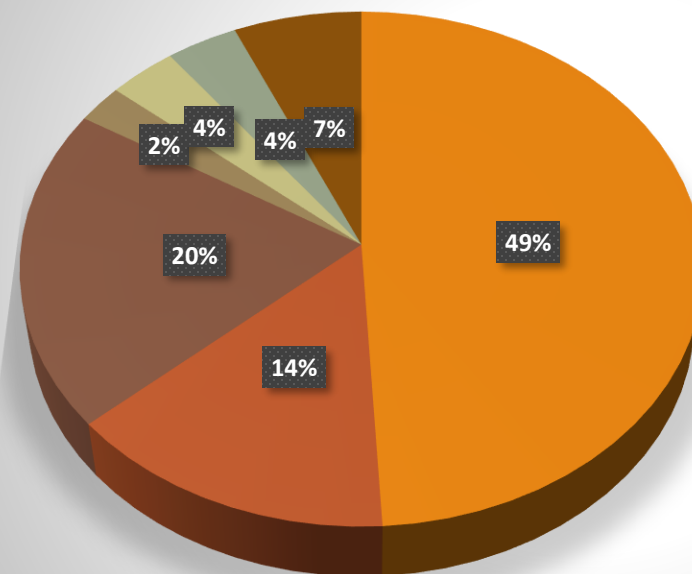
Разходни центрове в централизираната енергетика, 2016 и 2026

2016: общ разход ≈ 3,5 милиарда €

- за производство на ел.ен. в страната
- за мрежови услуги в страната
- централизирана топл.ен. в страната
- търговски надбавки
- за природен газ -мрежа и разпределителни дружества
- дотации ВЕИ
- дотации когенерация
- дотации ТЕЦ с ДД

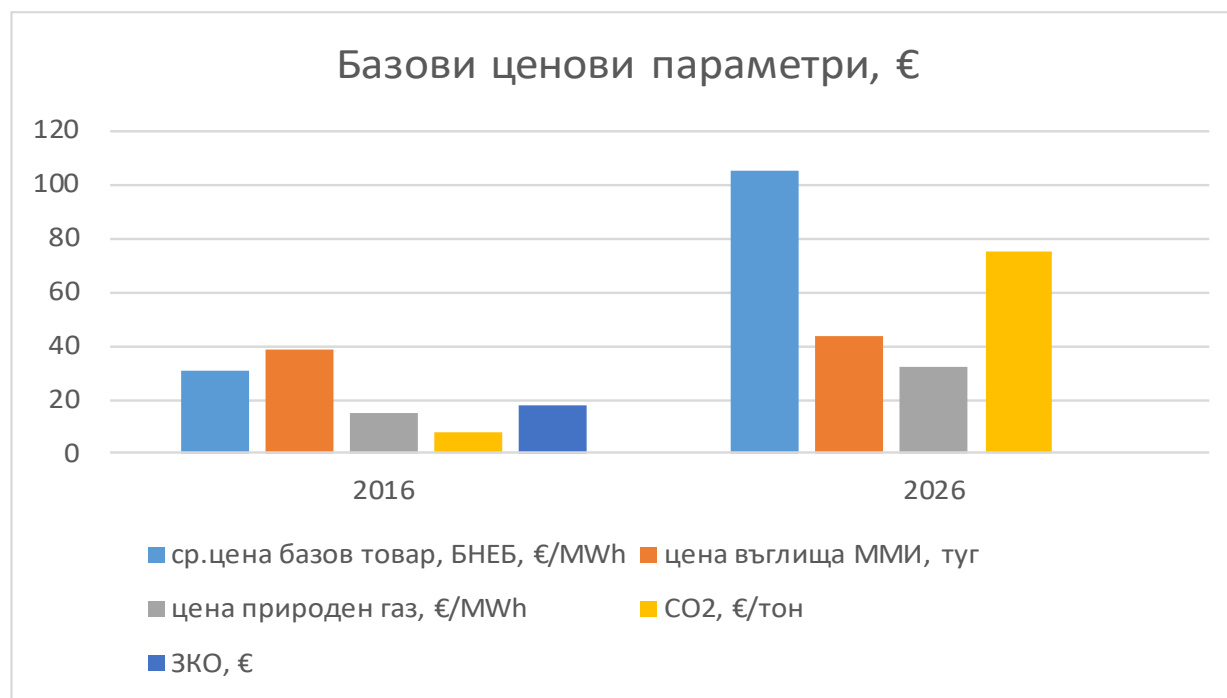
2026: общ разход ≈ 7 милиарда €

- за производство на ел.ен. в страната
- за мрежови услуги в страната
- централизирана топл.ен. в страната
- търговски надбавки
- за природен газ -мрежа и разпределителни дружества
- дотация ВЕИ
- дотация когенерация

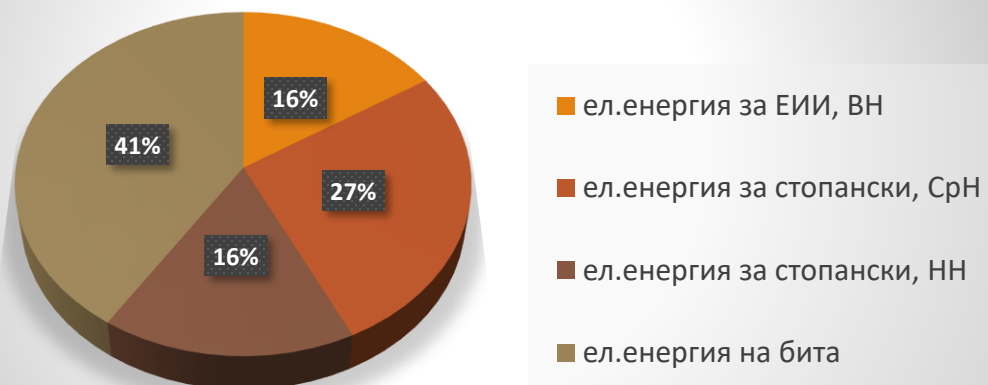
Изменение на основни енергийни ценови параметри

Развитието на пазарните модели и зелените политики не са довели да намаление на разходите за производство и доставка на енергийни продукти, поради запазване на производствения дял на природния газ (при значително повишени цени), както и поради 10-кратно увеличение на цените на CO2 квотите.

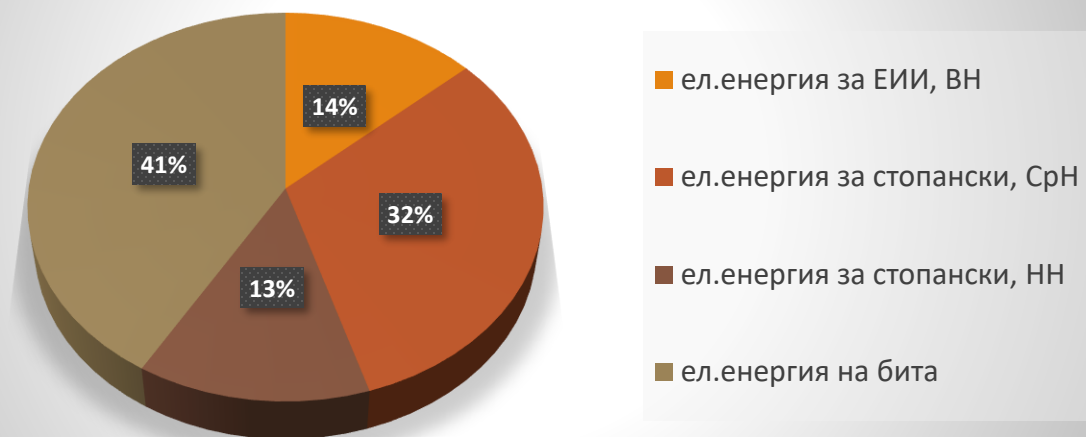

Постъпления от продажби на електрическа енергия за крайни клиенти в България

2016: общо $\approx 2,3$ милиарда €, при $\approx 29,4$ TWh крайно потребление

2026: общо $\approx 3,8$ милиарда €, при $\approx 32,5$ TWh крайно потребление

Основни разходни области в централизираната енергетика

- Производствените, ремонтни и социални програми се наблюдават на база на дълъг исторически опит и приложими методики за анализ, като при тях са приложими контролните практики при ЗОП.
- Разходни области, изискващи специализиран контрол и задълбочен финансов одит:
 - Технологични загуби ЕРП, включително динамика на закупуването им от пазара;
 - Технологични загуби при мрежовите оператори – ЕСО и Булгартрансгаз, включително разходите при транзит;
 - Формиране и разпределение на компенсации и подпомагане на ВЕИ и ко-генерации от Фонд СЕС;
 - Инвестиции в единични проекти с висока стойност – инфраструктурни коридори; ядрени проекти, ПАВЕЦ.

Конкурентоспособност в реалната икономика

- Формирането на цените на едро за стопанските обекти е през борсови сделки, при силно влияние на регионалните фактори. Облагането на доставките (ДДС и акциз) е сравнително ниско.
- Основното национално ценово влияние е през цените за мрежови услуги, което прави въпросът за тяхната оптимизация чувствителен.
- Основната част от стопанските обекти вече не получават компенсации, като при тях ограничаването на тежестта на енергийните разходи се постига чрез инвестиции в енергийна ефективност и собствено енергийно производство.

Покупателна способност и административни услуги

- Все още всички битови потребители и част от институциите, предоставящи социални услуги, се ползват от отстъпка от крайната цена, формирана чрез компенсиране на крайните доставчици. Тази система се финансира от енергийния сектор чрез налагане на таван на приходите и чрез 5% такса. В допълнение държавните дружества продават при условията на изгодни едногодишни договори с крайните доставчици.
- При тази група потребители липсва силна мотивация за оптимизиране на разходите чрез контрол на разходите. При тях целевите мерки са ограничени основно до възможностите за използване на целеви програми.

Конкурентоспособност на енергийния сектор

- Доставките на топлинна енергия, които в голяма степен са основани на преобразуване на природен газ, се ползват от компенсации, формирани от приходите от продажби на CO2 квоти.
- Политиките за подкрепа на ВЕИ правят този сектор привлекателен за частни инвестиции, които постигат относително кратки срокове на възвращаемост и са успешни при работа на различни борсови пазари.
- Развитието на транзитната инфраструктура също се ползва от целеви програми за подкрепа, но изискванията за модернизация (особено при електроенергийните мрежи) налагат търсене на национални ресурси и увеличаване на цените за потребителите.
- Конвенционалните централи осигуряват основния ресурс по програмите за компенсации, което ограничава потенциала им за развитие. Поради липса на целеви програми за подкрепа, тези централи следва да използват основно банков ресурс за своите инвестиционни програми. Въпреки консолидацията в рамките на БЕХ, българската електропроизводствена индустрия губи пазарни дялове и изостава от тенденцията за придобивания и развитие за разлика от конкурентите в Гърция и Румъния, но вече и в България.